

МËSIMI I DYTË - ВТОРОЙ УРОК

I. NJONJA - ЗНАКОМСТВО (I)

A.

Zana - Tungjatjeta! (*Здравствуете!*)

Marini - Tungjatjeta! (*Здравствуете!*)

Zana - Unë jam shqiptare. Më quajnë Zana Kodra. Po ju kush jeni, ju lutem?

(*Я албанка. Меня зовут Зана Кодра. Кто вы, пожалуйста?*)

Marini - Unë jam shqiptar. Më quajnë Marin Drini. (*Я албанец. Меня зовут Марин Дрини*)

Zana - Po ai atje kush është? (*А этот там кто?*)

Marini - Ai është rus, e quajnë Nikollaj Skvorcov. (*Он русский, его зовут Николай Скворцов*).

Zana - Po ajo ruse është gjithashtu? (*Она тоже русская?*)

Marini - Po, edhe ajo është ruse, e quajnë Nadezhda Skorogljadova. (*Да, она тоже русская, её зовут Надежда Скороглядова*)

Zana - Po ata kush janë? (*А они кто?*)

Marini - Ata janë rusë. (*Они русские*)

B.

- Tungjatjeta! (*Здравствуй!*)

- Tungjatjeta! (*Здравствуй!*)

- Ju jeni italtjan? (*Вы итальянец?*)

- Jo, unë nuk jam italtjan, unë jam rus. Më quajnë Nikollaj Skvorcov.

(*Нет, я не итальянец, я русский, меня зовут Николай Скворцов*)

- Po ju, ruse jeni? (*А вы кто, русская?*)

- Po, edhe unë ruse jam. Më quajnë Nadezhda Skorogljadova. (*Да, я тоже русская. Меня зовут Надежда Скороглядова*)

II. ГРАММАТИКА:

1 ЛИЧНЫЕ МЕСТОИМЕННИЯ

Ниже следуют личные местоимения албанского языка, которые могут быть единственного и множественного числа

Ед. число		Мн. число	
unë	<i>я</i>	ne	<i>мы</i>
tí	<i>ты</i>	ju	<i>вы</i>
ai	<i>он</i>	ata	<i>они (м. род)</i>
ajo	<i>она</i>	ato	<i>они (ж. род)</i>

Второе лицо единственного лица **tí** является фамильярной формой при обращении к друзьям, членам семьи и детям.

Вежливой формой является, как и в русском языке, местоимение второго лица множественного лица **Ju**.

В третьем лице ед. числа имеется отдельная форма для мужского рода *ai* и для женского рода *ajo*. Родовые различия в албанском языке сохраняются и в третьем лице множ. числа: *ata*, *ato*.

У личных местоимений в албанском языке нет формы среднего рода, как в русском языке.

2. ГЛАГОЛ JAM (БЫТЬ) В НАСТОЯЩЕМ ВРЕМЕНИ ИЗЪЯВИТЕЛЬНОГО НАКЛОНЕНИЯ

Глагол *jam* (быть) имеет следующие формы в настоящем времени изъявительного наклонения (этот глагол является иррегулярным и следует запоминать его формы):

Ед. Число			Мн. число
unë	jam	ne	jemi
ti	je	ju	jeni
ai	është	ata	janë
ajo	është	ato	janë

Глагол *jam* (быть) в албанском языке, как и в русском, служит в качестве связки составного именного сказуемого. В отличие от русского языка, в албанском эта связка не опускается в настоящем времени. Например:

Singular	Plural
Unë jam shqiptar (<i>Я албанец</i>) <i>албанцы</i>)	Ne jemi shqiptarë (<i>Мы</i>
Ti je shqiptar (<i>Ты албанец</i>)	Ju jeni shqiptarë (<i>Вы албанцы</i>)
Ai është shqiptar (<i>Он албанец</i>) <i>албанцы - м.р.</i>)	Ata janë shqiptarë (<i>Они</i>
Ajo është shqiptare (<i>Она албанка</i>) <i>албанки - ж. р.</i>)	Ato janë shqiptare (<i>Они</i>

3. МНОЖЕСТВЕННОЕ ЧИСЛО НЕКОТОРЫХ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ МУЖСКОГО И ЖЕНСКОГО РОДА

Множественное число некоторых существительных мужского рода образуется прибавлением окончания - *ë* к форме единственного числа; например: *shqiptar- shqiptarë*, *amerikan - amerikanë*, *anglez - anglezë*, *italian - italianë* и др.

От некоторых существительных мужского рода можно образовать существительные женского рода, прибавляя окончание -*e*.

Например:

<i>Мужской род</i>		<i>Женский род</i>
shqiptar	(албанец)	shqiptare
amerikan	(американец)	amerikane
anglez	(англичанин)	angleze
italian	(итальянец)	italiane
gjerman	(немец)	gjermane
rus	(русский)	ruse
francez	(француз)	franceze

Существительные женского рода во множественном числе имеют то же самое окончание **-e**, например: një shqiptare - *disa shqiptare* (албанка - албанки). Ниже приводятся другие примеры существительных мужского и женского рода во множественном числе:

<i>Мужской род</i>	<i>Женский род</i>
shqiptarë	shqiptare
francezë	franceze
amerikanë	amerikane
anglezë	angleze
italianë	italiane
gjermanë	gjermane
rusë	ruse

УПРАЖНЕНИЕ 1.

Скажите следующее на албанском языке:

Он албанец . Она итальянка. Вы русский. Они англичане. Я немец. Мы албанцы. Ты русская.

4. ВОПРОСИТЕЛЬНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ С ВОПРОСИТЕЛЬНЫМИ МЕСТОИМЕНИЯМИ

Некоторые вопросительные предложения образуются при помощи вопросительных местоимений **Kush?** (Кто?) и **Çfarë?** (Что это такой?). В этих предложениях подлежащее ставится после связки *jam*, например:

A. *Kush?*

Unë jam Nikollaj Skvorcovi. Kush jam unë?

(Я Николай Скворцов. Кто я?)

Ai është Marin Drini. Kush është ai?

(Он Марин Дрини. Кто он?)

Ajo është Zana Kodra. Kush është ajo?

(Она Зана Кодра. Кто она?)

Ajo është Nadjezhda Petrovna. Kush është ajo?
(Она Надежда Петровна. Кто она ?)

В. Çfarë ?

Marini është shqiptar. Çfarë është Marini?

(Марин албанец. Кто он такой ?)

Zana është shqiptare. Çfarë është Zana?

(Зана албанка. Кто она такая ?)

Nadjezhda Petrovna është ruse. Çfarë është Nadjezhda Petrovna?

(Надежда Петровна русская. Кто она такая ?)

Marini është përkthyes. Çfarë është Marini.

(Марин переводчик. Кто такой Марин ?)

Skvorcovi është gazetar. Çfarë është Skvorcovi?

(Скворцов журналист. Кто такой Скворцов ?)

Примечание : Çfarë? употребляется когда спрашиваем о профессии, национальности и т. д.

УПРАЖНЕНИЕ 2.

Поставьте вопросы к следующим предложениям:

Образец: Ai është amerikan. Çfarë është ai?

Ajo është italiane. Ata janë amerikanë. Ne jemi anglezë. Ju jeni gjermanë.
Unë jam shqiptar. Ti je gazetar. Ti je Marin Drini. Ajo është Zana Kodra.
Ju jeni Nikollaj Skvorcovi.

УПРАЖНЕНИЕ 3.

Попытайтесь образовать формы множественного числа мужского и женского рода от следующих существительных:

Образец: anglez - anglezë, angleze

amerikan, shqiptar, rus, italian, francez, gjerman, ukrainas (украинец),
hungarez (венгр), kanadez (канадец), europjan (европеец).

Вопросительные предложения образуются также порядком слов и интонацией. Например:

Ai është shqiptar. Shqiptar është ai?

Он албанец. Албанец он?

Ata janë rusë. Rusë janë ata?

Они русские. Русские они?

Слово, представляющее интерес для нас, в таком случае выдвигает-ся на первое место и произносится более повышенной интонацией. Например:

Ti je shqiptar. *Ты албанец.*

Ti je **shqiptar**? *Ты албанец?*
Ti je shqiptar? *ТЫ албанец?*

УПРАЖНЕНИЕ 4.

Поставьте вопросы к следующим предложениям:

Образец: Ti je përkthyes (переводчик). Çfarë je ti?

Ai është rus. Ajo është shqiptare. Unë jam italjan. Ne jemi shqiptarë. Ju jeni rusë. Ata janë anglezë. Ai është Nikollaj Skvorcovi. Ajo është Zana Kodra.

5. УТВЕРЖДЕНИЕ

Утверждение в албанском языке выражается частицей **po** (да); на-пример:

Ju jeni shqiptar? *Po, unë jam shqiptar.*

Би албанец? Да, я албанец.

Другие примеры:

Ata janë amerikanë? *Po, ata janë amerikanë.*

Ai është gazetar? *Po, ai është gazetar.*

Ajo është përkthyesë? *Po, ajo është përkthyesë.*

УПРАЖНЕНИЕ 5.

Отвечайте утвердительно:

Образец: Ai është përkthyes? Po, ai është përkthyes.

Ajo është amerikane? Ju jeni anglez? Ata janë gjermanë? Ti je përkthyes?
Ai është gazetar? Ajo është shqiptare? Nikollaj Skvorcovi është rus?
Nadjezhda Petrovna është ruse?

6. ОТРИЦАНИЕ

Отрицание в албанском языке выражается одновременным употреблением отрицательных частиц **jo** (нет) и **nuk** или **s'** (не). Например:

Ai është amerikan? **Jo, ai nuk është amerikan (Jo, ai s'është amerikan).**

Он американец? Нет, он не американец.

Ajo është përkthyesë? **Jo, ajo nuk është përkthyesë (Jo, ajo s'është përkthyesë).**

Ata janë gjermanë? **Jo, ata nuk janë gjermanë (Jo, ata s'janë gjermanë).**

Примечание: формы с частицей **s'**, которая ставится перед глаголом-связкой, являются разговорными. Например:

Ti je amerikan? **Jo, unë s'jam amerikan (Jo, unë nuk jam amerikan).**

Ajo është përkthyesë? Jo, ajo s'është përkthyesë.
Ata janë gjermanë? Jo, ata s'janë gjermanë.

УПРАЖНЕНИЕ 6.

Отвечайте отрицательно:

Образец: Ai është përkthyes? Jo, ai nuk është përkthyes.

Ajo është amerikane? Ju jeni anglez? Ata janë gjermanë? Ti je përkthyes?
Ai është gazetar? Ajo është shqiptare? Nikollaj Skvorcovi është rus?
Nadjezhda Petrovna është ruse?

СЛОВАРЬ:

mësimi i dytë - *второй урок*

njohje, -a -*знакомство*

unë - *я*

ti - *ты*

ai - *он*

ne - *мы*

ju - *вы*

ata (м. р.) - *они*

ato (ж.р.) - *они*

jam - *быть*

shqiptar - *албанец*

shqiptare - *албанка*

anglez - *англичанин*

angleze - *англичанка*

amerikan - *американец*

amerikane - *американка*

italian - *итальянец*

italiane - *итальянка*

gjerman - *немец*

gjermane - *немка*

francez - *француз*

franceze - *француженка*

rus - *русский*

ruse - *русская*

ukrainas - *украинец*

hungarez - *венгр*

kanadez - *канадец*

europian - *европеец*

më quajnë - *меня зовут*

të quajnë - *тебя зовут*

e quajnë - *его/её зовут*

kush është ai? - *кто он?*

kush është ajo? - *кто она?*

çfarë është ai? - *кто он такой?*

çfarë është ajo? - *кто она такая?*

po ju? - *а вы?*

po - *да*

jo - *нет*

nuk - *не*

përkthyes - *переводчик*

përkthyesë - *переводчица*

përkthyesë - *переводчики*

edhe - *также, тоже*